

N:o 188.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående kapitalökning för norrländska nyodlingsfonden; gifven Stockholms slott den 24 mars 1911.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att

till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1912 anvisa ett anslag af 210,000 kronor att utgå af lånemedel.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

Oskar Nylander.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24
mars 1911.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve TAUBE,
Statsråden: PETERSSON,
              HEDERSTIERNA,
              SWARTZ,
              grefve HAMILTON,
              MALM,
              LINDSTRÖM,
              NYLANDER,
              VON SYDOW,
              VON KRUSENSTIERNA.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Nylander, anförde.
I anledning af Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning
beslöt 1906 års Riksdag inrättandet af en särskild fond å 300,000 kronor
för befrämjande af uppodling af jord i Norrland och Dalarna, från hvilken
fond, i mån af tillgång, lån finge tilldelas landsting eller hushållnings-
sällskap, som förklarar sig villigt att utlämna låneunderstöd till mindre
jordbrukare för uppodling af till åker lämplig mark. I sammanhang
härmed godkände Riksdagen vissa allmänna villkor och bestämmelser för
erhållande och tillgodonjutande af lån ur fonden samt bemyndigade riks-
gäldskontoret att för ändamålet under år 1907 i mån af behof tillhandla-
hålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor. Riksdagen medgaf
tillika, att inflytande räntor å de från fonden utlämnade lån finge ingå
till fonden för att tillsammans med fondens öfriga tillgångar användas för
det med fonden afsedda ändamål. Fonden skulle förvaltas af statskon-
toret och ej vara skyldig att till riksgäldskontoret erlägga någon ränta.

Den 22 juni 1906 (Sv. Förf:s n:r 58) utfärdade Kungl. Maj:t nådig kungörelse angående villkoren för lån från denna fond, som benämndes norrländska nyodlingsfonden, af innehåll, bland annat, att landtbruksstyrelsen skulle äga att efter pröfning af gjorda framställningar bevilja hushållningssällskap eller landsting lån från fonden, med åliggande för styrelsen att om beviljade lån meddela uppgift till statskontoret.

Sedermera har 1907 års Riksdag på framställning af Kungl. Maj:t bemyndigat riksgäldskontoret att under år 1908 i mån af behof tillhandahålla statskontoret ett belopp af högst 100,000 kronor att tillföras ifrågavarande fond.

Då det emellertid fanns behöfligt, att fondens tillgångar ökades, har 1908 års Riksdag, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, bemyndigat riksgäldskontoret att, i mån af behof, tillhandahålla statskontoret under år 1908 ett belopp af högst 100,000 kronor utöfver redan bestämda högst 100,000 kronor samt under år 1909 ett belopp af högst 300,000 kronor att tillföras nämnda fond.

Härefter har, enligt hvad Riksdagen i särskilda skrivelser senast den 25 maj 1910 meddelat, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar, Riksdagen bemyndigat riksgäldskontoret att under ett hvart af åren 1910 och 1911 i mån af behof tillhandahålla statskontoret medel att tillföras omförmälda fond till så stort belopp, som funnes erforderligt för att tillsammans med till fonden inflytande annuiteter å utlämnade lån och andra fonden tillhöriga medel tillgodose ett lånebehof af 300,000 kronor för hvartdera året.

Landtbruksstyrelsen har nu i underdånig skrifvelse den 4 februari 1911 gjort framställning om vidtagande af åtgärder i syfte att tillföra fonden ytterligare medel. Af denna framställning framgår bland annat följande.

Från nämnda fond hafva under år 1907 beviljats 273 lån med ett sammanlagdt belopp af 96,980 kronor, fördelade på följande sätt:

Jämtlands län	9 lån å tillhopa	4,105 kronor,	
Västerbottens „	164 „ „ „	55,950 „	och
Norrbottnens „	100 „ „ „	36,925 „	.

Under år 1908 beviljades tillhopa 527 lån med ett sammanlagdt belopp af 190,675 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	14 lån å tillhopa	3,890 kronor,	
Gäffeborgs „	30 „ „ „	9,632 „	
Jämtlands „	48 „ „ „	20,668 „	
Västerbottens „	347 „ „ „	124,865 „	och
Norrbottnens „	88 „ „ „	31,620 „	.

Under år 1909 hafva 775 lån beviljats till sammanlagdt belopp af 300,212 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	22	lån	å	tillhopa	8,115	kronor,
Jämtlands	50	”	”	”	21,562	”
Västerbottens	493	”	”	”	189,980	”
Norrbottnens	210	”	”	”	80,555	”

Vidare har under år 1910 beviljats 659 lån till sammanlagdt belopp af 232,018 kronor, hvaraf belöper på

Kopparbergs län	7	lån	å	tillhopa	1,950	kronor,
Gäflborgs	42	”	”	”	13,174	”
Jämtlands	52	”	”	”	22,895	”
Västerbottens	338	”	”	”	119,230	” och
Norrbottnens	220	”	”	”	74,769	”

För år 1911 har slutligen beviljats 787 lån å tillhopa 299,995 kronor, däraf för

Kopparbergs län	16	lån	å	tillhopa	5,790	kronor,
Gäflborgs	24	”	”	”	7,595	”
Jämtlands	74	”	”	”	32,450	”
Västerbottens	420	”	”	”	143,220	”
Norrbottnens	253	”	”	”	110,940	”

hvilken sistnämnda summa dock icke ännu är i detalj beviljad. Dessutom har under innevarande år af Västerbottens läns hushållnings-sällskap begärts ytterligare lån från denna fond till belopp af 15,340 kronor.

Under hänvisning till omförmälda tablå har landtbruksstyrelsen vidare framhållit, hurusom det tillfälle, som genom ifrågavarande fond blifvit beredt för mindre jordbrukare inom Norrland och Dalarna att för uppodling af till åker lämplig mark erhålla lån af statsmedel, omfattats med stort intresse.

Med afseende å de stora belopp, hvilka begärts och beviljats för utlämnande af lån under innevarande år, och då anledning finnes antaga, att under år 1912 liknande lånebehof fortfarande komme att uppstå inom de norrländska länen, syntes det landtbruksstyrelsen, att ytter-

ligare medel borde tillföras fonden, så att under år 1912 måtte kunna utlämnas lån till belopp af högst 300,000 kronor.

Statskontoret har uti infordradt underdånigt utlåtande den 16 februari 1911 förklarad sig icke hafva något att erinra mot bifall till landtbruksstyrelsens ifrågavarande framställning.

Gagnet af den från ifrågavarande fond lämnade lånehjälpen framgår af den stora utsträckning, hvori fonden under de gångna åren blifvit anlitad, något som synes mig så mycket mera beaktansvärdt och tillfredsställande, som det alltmera torde hafva blifvit ett nationellt önskemål att från statens sida verksamt understödja den norrländska jordbruksbefolkningens sträfvan att lägga nya områden under kultur.

*Departements-
chefen.*

Under sådana förhållanden och då statens förevarande lånerörelse torde få betraktas såsom ett af de verksamaste medlen att befordra de nordliga bygdernas uppodlande, tvekar jag icke att tillstyrka bifall till landtbruksstyrelsens nu gjorda framställning om vidtagande af åtgärder för tillgodoseende äfven under år 1912 af ett lånebehof från ifrågavarande fond af 300,000 kronor.

Enligt de af Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1910 godkända grunder för förändrad uppställning af riksstaten skall nödig kapitalökning för norrländska nyodlingsfonden emellertid hädanefter anvisas såsom anslag på riksstaten.

Jämlikt af statskontoret uti underdånig skrifvelse den 14 december 1910, med beräkning af statsverkets inkomster för år 1912, meddelad uppgift skulle för fortsatt utlåning under år 1912 i samma skala och efter enahanda grunder som förut erfordras, utöfver inflytande räntor och amorteringar, ytterligare ett belopp af 190,000 kronor. Då emellertid fondens å år 1912 belöpande ränteaufkastning, som vid beräkningen af statsverkets inkomster för nämnda år upptagits till 20,000 kronor, efter budgetreformens genomförande skall uppföras såsom tillgång i riksstaten, kunna inflytande räntebelopp ej vidare omedelbart tagas i anspråk för utlåningen, utan läres, för möjliggörande af en utlåning från fonden jämväl år 1912 af 300,000 kronor, ofvannämnda belopp 190,000 kronor böra höjas med 20,000 kronor. Såsom kapitalökning till fonden bör således å riksstaten uppföras ett anslag af 210,000 kronor.

På grund häraf och i anslutning till mitt anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1911 ifråga om kapitalökning åt, bland andra, ifrågavarande lånefond hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att

till ökning af norrländska nyodlingsfondens kapital för år 1912 anvisa ett anslag af 210,000 kronor att utgå af lånemedel.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade tillika, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . vid detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Vid protokollet:

Carl Mörner.